proLékaře.cz | 6.11.2026

Dr. Konrad Sigmund Rodan (Rosenberg) – významný anglický hematológ z Československa

Svojho času ma doc. Edgar Faber oslovil, aby som napísal pre Vás, čitateľov *Transfuze a hematologie dnes,* svoje skúsenosti z anglického zdravotníctva, kde pracujem od roku 2006 ako hematológ. Predtým som pracoval u prof. Adrieny Sakalovej a doc. Martina Mistríka na KHaT v Bratislave. Dnes by som svoje skúsenosti zhrnul slovami môjho anglického priateľa Davida Prentisa, žijúceho v Kladne, ktorými ma vyprevádzal do jeho rodného Anglicka: *"Pavle, v Anglii je všechno jinak"*. A skutočne to tak bolo. Pacienti na ambulancii poznajú svoju výšku a hmotnosť iba v imperiálnych mierach – stone a pound, feet a inch. Akákoľvek komunikácia v zdravotníctve je len prostredníctvom zdvorilých formálnych listov, žiadne epikrízy a lekárske správy nie sú. Funkcia primára na oddeleniach neexistuje, každý hematológ je autonómny odborník. Veľká väčšina (môj odhad 80 %) zdravotníckej starostlivosti pokrýva NHS – National Health Service, ktorá je platená zo štátnych daní (asi 40 %). Privátne zdravotníctvo je len pre majetnejších občanov a spĺňa dve dôležité úlohy: ponúka pacientom okamžitý servis, skracuje čakacie doby zo 6 týždňov na niekoľko dní a ochraňuje vzťah pacient – lekár v NHS od korupcie. Avšak privátny sektor je zatiaľ veľmi málo rozvinutý, ak sa pacient skomplikuje, okamžite je prevezený do NHS, kde je zaručená dlhodobá starostlivosť s vysokou úrovňou.

Doteraz som mal možnosť pracovať v okresných nemocniciach v Essexe a Sussexe. V Londýne som pôsobil vo fakultnej nemocnici Guy's and St Thomas' Hospital a vo Whipps Cross Hospital. Chcem sa s Vami podeliť hlavne s mojimi skúsenosťami z hematologického oddelenia vo Worthingu, v okrese Sussex. Toto veľmi dobre zorganizované oddelenie bolo totiž založené československým hematológom Dr. Konradom Sigmundom Rodanom (narodený vo Fryštáte, v Sliezsku 27. novembra 1915 – zomrel v Sussexe 3. januára 2008), ktorý bol nútený opustiť svoju vlasť dvakrát: v roku 1939, aby unikol pred nacizmom a v roku 1949 pred komunizmom. Dr. Rodan nastúpil v Sussexe ako hematológ-mikrobiológ v roku 1948. Vybudoval od základu oddelenie v Southlands Hospital, 1960 vo Worthing Hospital a neskôr 1972 i v St. Richard's Hospital v Chichestri. Počas svojej praxe pôsobil súčasne v týchto nemocniciach ako hematológ a transfúziológ.

Hematológiu, transfúziológiu a mikrobiológiu vo Worthingu sám projektoval, takže orientoval laboratória na severe nemocnice s prekrásnym výhľadom na pahorkatinu South Downs. Aj kvôli tomuto výhľadu chodím rád do laboratória aj niekoľkokrát denne. Hematologickú ambulanciu naprojektoval v rámci laboratória. Keď som sem prišiel v októbri 2011, tak mi pridelili práve jeho bývalú pracovňu, veľkú, svetlú a veľkorysú. Je to nielen pracovňa s mikroskopom, ale zároveň aj ambulantná miestnosť. V Anglicku nie je zjednotené, kto popisuje trepanobiopsie a sú pracoviská, kde to robí hematológ. Jedným takým je i Worthing. Veľmi oceňujem túto možnosť môjho poznávania a vzdelávania pod vedením mojich kolegov. Sú prípady, že počas ambulancie potrebujem prezrieť nátery a rezy kostnej drene – s mikroskopom v ambulancii je to veľmi jednoduché a bez akéhokoľvek zdržovania. V iných nemocniciach to nebolo možné. Cítim sa znovu ako v pôvodnej budove KHaT na Parti-

proLékaře.cz | 6.11.2026

zánskej ulici, ktorú projektoval prof. Hrubiško, nestor slovenskej hematológie, vo veľmi podobnom duchu trojjedinej hematológie (klinická, laboratórna a transfúziológia).

Dr. Konrad Rodan spromoval na Nemeckej univerzite v Prahe v roku 1938. Od svojich nemeckých spolužiakov sa dozvedel, že ho prenasleduje Gestapo kvôli jeho židovskému pôvodu. Spolu s inými kolegami vďaka ochotnému dekanovi predčasne spromoval a utiekol cez Britské vyslanectvo v Krakove do Londýna okľukou cez Švédsko. Podľa osobných zápiskov Dr. Rodana anglická vláda veľmi štedro podporovala utečencov z ČSR, aby vykompenzovala svoju fatálnu historickú chybu, ktorú spravila podpisom Mníchovskej dohody v 1938. Svojou veľkou usilovnosťou a schopnosťou sa v Londýne prepracoval z dobrovoľného pracovníka v laboratóriu na postgraduálneho študenta v London Hospital. Tu sa mu podarilo počas vojny ukončiť postgraduálne štúdium laboratórnej medicíny. Neskôr sa špecializoval na hematológiu a mikrobiológiu. Pred ukončením vojny sa dobrovoľne prihlásil do konvoja povojnovej obnovy Československa – První zdravotní výprava, organizovaného Československou vládou v Londýne. Bol prvým československým lekárom, ktorý sanoval koncentračný tábor Terezín. Ako mikrobiológ riešil hroziacu epidémiu. Pri obhliadke mŕtvych väzňov objavili a zachránili ešte veľa živých ľudí. Tieto zážitky sa zachovali v jeho vlastných memoároch, ktoré mi poskytla pani Audrey Rodanová, vdova po Dr. Rodanovi. Dr. Rodan si vysoko vážil svojich kolegov laborantov. Bol veľmi obľúbený. Hoci odišiel do dôchodku v roku 1978 na protest proti nevhodným reformám v NHS, dodnes s úctou a radosťou na neho spomínajú.

NHS je najväčší zamestnávateľ v Európe. V súčasnosti zamestnáva 1,7 milióna ľudí. Tento systém vznikol v roku 1946 ako odozva na potreby britského národa počas 2. svetovej vojny vybudovať špičkové zdravotníctvo dostupné každému. Táto pôvodná myšlienka sa pomaly vytráca a súčasne vysoké finančné nároky na poskytovanie bezplatnej zdravotnej starostlivosti nútia britskú vládu dôrazne reformovať NHS systém. Veľa sa diskutuje o možnej privatizácii, avšak laboratória sú už v plnom privatizačnom procese, ktorý urýchľuje zlučovanie nemocníc. Počas krátkeho obdobia 3 rokov som bol svedkom dosť náročného a stresujúceho zlučovania Guy's and St Thomas' Hospital s King College Hospital, Whipps Cross Hospital a Newham Hospital s St Bartholomew and The Royal London Hospital a Worhing Hospital s St Richard's Hospital v Chichestri. Podobne pocity sme prežívali s kolegami, keď sa zlučovali všetky nemocnice v Bratislave do jednej fakultnej nemocnice. Počas tohto prechodného obdobia je chod oddelenia výrazne narušovaný organizačnými zmenami.

Našiel som veľké povzbudenie v životnej ceste a v diele Dr. Rodana. Moje rozprávanie by som rád ukončil slovami Bohdana Warchala, slovenského husľového virtuóza tiež rodáka zo Sliezska: *"Ja nepoznám hudbu ľudovú, jazzovú alebo klasickú. Ja poznám iba hudbu dobrú alebo zlú."* Chcel by som iba dodať, že to iste platí i o hematológii.

Dr. Pavel Kotouček, hematológ a transfúziológ, Worthing, 8. 6. 2012